

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมการประกันภัย. รายงานธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย 2535. กรุงเทพฯ : สวัสดิการกรมการประกันภัย, 2536.

กองวิชาการและสถิติ. การประกันชีวิต. วารสารสำนักงานประกันภัย (ตุลาคม - ธันวาคม 2534) หน้า 27.

โกเมน จิรัญกุล. “ การทดสอบทฤษฎีการตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยง.” วารสารเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มีนาคม 2531) หน้า 39-50.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะเศรษฐศาสตร์. เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการประกัน. กรุงเทพฯ : หอรัตนชัยการพิมพ์, 2534.

ประมวล ศรีสุทธามาศ. “ การวิเคราะห์การประหยัดจากขนาดของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537

ประสิทธิ์ ไชววิทย์กุล และ ไชยดิษฐ์ มัลลิกะมาส. ผลกระทบต่อการค้าบริการจากการเปิดเสรีภายหลังการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย สาขาประกันภัย. กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์, 2537.

ปราณี ทินกร. “ ทฤษฎีการบริโภคมวลรวม และกรณีศึกษาประเทศไทย.” วารสารเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (กันยายน 2529) หน้า 23-27.

นราทิพย์ ชูติวงศ์. จุลเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์. กรุงเทพฯ : เอเชียบุคพับลิชเชอร์, 2528.

มณีนศรี พันธุลาก. เศรษฐศาสตร์มหภาควิเคราะห์ : ทฤษฎีและนโยบาย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ลดาว์ลีย์ รามางกุล. จุลเศรษฐศาสตร์ : การวิเคราะห์เชิงปริมาณ. คณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

สนิท วรปัญญา. “ เส้นทางพัฒนาการประกันในไทย อดีตและปัจจุบันของธุรกิจประกันความเสี่ยง” จุฬาลงกรณ์วารสาร. (กรกฎาคม - ธันวาคม 2533) หน้า 66.

สุชาย ศรีรุ่งเรืองจิต. “ พฤติกรรมในการซื้อประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการตลาดบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

สุธรรม พงศ์สำราญ และคณะ. **หลักประกันชีวิต**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด .
2528. หน้า 93.

สุโขทัยธรรมมาธิราช , มหาวิทยาลัย. สาขาเศรษฐศาสตร์. **เศรษฐมิติ** . 2 เล่ม. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2530.

สุริยะ เบญจวงศ์กุลชัย. “ ปัญหาทางการตลาดของการประกันชีวิตประเภทสามัญในเขต
กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการตลาด
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2522.

โสภณ โจรจันธำรงค์. “ พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ”
วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ . **สมุดสถิติรายปี ประเทศไทย** . กรุงเทพมหานคร , 2537.

ภาษาอังกฤษ

A.H. STUDENMUND . **USING ECONOMETRICS**. Occidental Collage, 1991.

Friedman, Milton and Savage, L.J. “The Utility Analysis of Choices Involving Risk.” **Journal of
Political Economy**, Vol.56, (August 1948).

Gujarati, D.N. **Basic Econometrics**. McGrawHill Book Company, 1988.

Maddala, G.S. **Introduction to Econometrics**. Macmillan Publishing Company, 1992.

_____ . **Limited-Dependent and Qualitative Variable in Econometrics**.
Cambridge University Press, 1983.

Mehr , R.I. and Cammack Emerson. **Principles of Insurance**. The United States of America ,
1980.

Pindyck, R.S. and Rubinfeld, D.L. **Econometric Models and Economic Forecasts**.
McGrawHill Book Company, 1976.

“Qualitative Response Models : A Survey.” **Journal of Economic Literature** ,
Econometrica Vol.19.No.4. December 1981.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก.

ตัวอย่างการประมาณค่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางภาคผนวก ก ที่ 1 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยที่กำหนดการตัดสินใจทำกรรมกรรม
ประกันชีวิต กรณีศึกษา : การทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมระหว่างครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑลกับครัวเรือนนอกเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	STD. ERROR	T - STAT.
C	-7.8279	1.0226	-7.6544
LY	0.5538	0.0743	7.4382
W1	0.3662	0.1891	1.9369
W2	0.2636	0.1438	1.8321
Oc1	0.7454	0.1978	3.7877
Oc2	0.6972	0.2146	3.2481
Oc3	0.4375	0.1705	2.5658
Sf	-0.0097	0.0201	-0.4836
Sex	0.2089	0.1592	1.3120
Age1	0.7092	0.8250	0.8596
Age2	0.8714	0.8209	1.0614
Age3	0.9668	0.8237	1.1736
Edu1	-0.1089	0.1747	-0.6232
Edu2	0.7290	0.2462	2.9613
Edu3	0.3726	0.2427	1.5354
Add	0.1430	0.1692	0.8455
B	-0.0015	0.0037	-0.4189

ค่าทางสถิติ

Hypothesis Testing H_0 : all the parameters = 0 The Likelihood Ratio Test $-2[Lr - Lur] = 192.265$

A test for stability of the parameters $-2[Lr - Lur] = 207.4477$

The Likelihood Ratio Index $(\rho) = 1 - \frac{Lur}{Lr} = 0.1059$

Prob(INS = 1) = 0.3105 , Prob(INS = 0) = 0.6895

N = 1,465

ที่มา : จากการประมาณค่า

ตารางภาคผนวก ก ที่ 2 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยที่มากำหนดอุปสงค์ต่อเบี้ยกรมธรรม์
 ประกันชีวิตโดยตรง กรณีศึกษา : การทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมระหว่างครัวเรือนในเขต
 กรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับครัวเรือนนอกเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	STD. ERROR	T - STAT.
C	3.6747	0.5194	7.0746
LY	0.3717	0.0526	7.0596
W1	-0.4033	0.1845	-2.1857
W2	0.3758	0.0997	3.7695
Oc1	-0.0075	0.1426	-0.0528
Oc2	-0.0784	0.1672	-0.4688
Oc3	0.2925	0.1498	1.9524
Sf	0.0085	0.0229	0.3736
Sex	-0.4921	0.1336	-3.6811
Age1	-0.3435	0.1650	-2.0815
Age2	-0.5999	0.1297	-4.6253
Age4	-0.6015	0.1350	-4.4548
Edu1	-0.1025	0.1420	-0.7221
Edu2	0.0677	0.1912	0.3543
Edu3	0.2750	0.1847	1.4882
Add	1.5136	0.2507	6.0369
B	-0.0227	0.0049	-4.5989
Tp	-0.0046	0.0122	-0.3820
ค่าทางสถิติ			
A test for stability of the parameters $F = \frac{(RRSS - URSS) / (k + 1)}{URSS / (n1 + n2 - 2k - 2)} = 80.6137$			
R2 = 0.9195 , R2 - adjust = 0.9163 , standard error of regression = 1.0865			
F - statistic = 293.6547 , N = 455			

ที่มา : จากการประมาณค่า

ภาคผนวก ข.

แบบประกันชั้นพื้นฐานของการทำประกันชีวิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

การดำรงชีวิตประจำวันของคนเราทุกวันนี้มักจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงภัยที่เกิดขึ้น นานัปการ โดยเฉพาะความเสี่ยงภัยที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ซึ่งเราสามารถหาวิธีป้องกันและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความเสี่ยงภัยได้ และเป็นที่น่าทึ่งว่ามาตรการหรือวิธีการจัดการความเสี่ยงภัยที่จะบรรเทาหรือป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น วิธีการที่ดีที่สุด คือ การประกันชีวิต (Life Insurance) ซึ่งมีรูปแบบประกันชั้นพื้นฐานเพื่อให้ผู้ที่ตัดสินใจทำประกันชีวิตเลือกได้ดังนี้

การประกันชีวิตในประเทศไทย แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. การประกันชีวิตประเภทสามัญ (Ordinary Life Insurance)
2. การประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรม (Industrial Life Insurance)
3. การประกันชีวิตประเภทประกันหมู่ (Group Life Insurance)

การประกันชีวิตประเภทสามัญ (Ordinary Life Insurance)

การประกันชีวิตประเภทสามัญ เป็นการประกันชีวิตรายบุคคลโดยมีจุดประสงค์กระจายความเสี่ยงภัยในกลุ่มผู้เอาประกันภัยที่มีระดับรายได้ปานกลางขึ้นไป ดังนั้น จึงให้ความคุ้มครองในจำนวนเอาประกันภัยที่สูง และค่าเบี้ยประกันก็สูงตามไปด้วย ตามจำนวนเงินที่เอาประกันนั้น

ลักษณะของการประกันชีวิตประเภทสามัญ คือ

1. เป็นการประกันชีวิตที่มีจำนวนเงินเอาประกันชีวิตแต่ละกรมธรรม์ตั้งแต่ 50,000 บาท ถึง หลายล้านบาท
2. การชำระเบี้ยประกันชีวิต จะกำหนดเป็นรายปี , ราย 6 เดือน , ราย 3 เดือน , หรือรายเดือน
3. อาจจะมีการตรวจสุขภาพหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบริษัท¹

การประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรม (Industrial Life Insurance)

การประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรม เป็นการประกันชีวิตรายบุคคลเช่นกัน ที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ที่มีรายได้น้อย ซึ่งไม่สามารถจะซื้อประกันแบบอื่นได้ ดังนั้น จำนวนเงินที่เอาประกันภัยจะต่ำ และการชำระเบี้ยประกันจะเป็นรายเดือนหรืออาจจะเป็นรายสัปดาห์ ไม่มีการตรวจสุขภาพของผู้เอาประกัน จึงเหมาะสำหรับครอบครัวคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมหรือชนชั้น

¹ กรมการประกันภัย, กระทรวงพาณิชย์, การประกันชีวิต, เอกสารเผยแพร่.

กรรมกรที่ไม่มีรายได้อีกพอที่จะจ่ายเบี้ยประกันชีวิตประเภทสามัญได้ ในประเทศไทยผู้เอาประกันส่วนใหญ่เป็นผู้ถือกรรมกรประเภทนี้

ลักษณะของการประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรม คือ

1. เป็นการประกันชีวิตที่มีจำนวนเงินเอาประกันชีวิตแต่ละกรรมกรต่ำ คือ ตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 30,000 บาท
2. การชำระเบี้ยประกันชีวิต จะชำระเป็นรายเดือน และไม่มีการตรวจสุขภาพ จึงต้องมีระยะเวลารอคอย (Waiting Period) ทั้งนี้แล้วแต่เงื่อนไขของแต่ละบริษัท ซึ่งในช่วงระยะเวลา รอคอยนี้ ถ้าหากผู้เอาประกันชีวิตเสียชีวิตลง บริษัทก็จะไม่จ่ายเงินเอาประกันชีวิต แต่จะคืนเบี้ยประกันชีวิตให้ผู้เอาประกันที่ได้ชำระมาแล้ว
3. บริษัทประกันชีวิตจะส่งพนักงานหรือตัวแทนไปเก็บเบี้ยประกัน โดยบริษัทอาจ ขอให้หัวหน้างานรวบรวมมาให้ ซึ่งอาจให้ส่วนลด 5% - 7% แต่ถ้าบริษัทตามเก็บที่คนก็จะไม่มีส่วนลด
4. อัตราเบี้ยประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรม มีอัตราสูงกว่าประกันชีวิตประเภทสามัญของการประกันชีวิตแบบเดียวกัน อายุผู้เอาประกันเท่ากัน ทั้งนี้มีเหตุผลหลายประการ คือ
  - 1) การเก็บเบี้ยประกันชีวิตจะต้องเก็บทุกเดือน
  - 2) ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานต่อกรรมกรประกันภัย เสียค่าใช้จ่ายสูง
  - 3) อัตราการขาดอายุของกรรมกรประกันภัยสูง
  - 4) ตามทฤษฎีแล้ว อัตราความเสี่ยงจะสูงกว่าการประกันชีวิตประเภทสามัญ เพราะสุขภาพ อาชีพ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

การประกันชีวิตประเภทกลุ่ม (Group Life Insurance)

การประกันชีวิตกลุ่มเป็นการประกันชีวิตซึ่งกำหนดการคุ้มครองตนภายใต้สัญญากรรมกรฉบับเดียว โดยทั่ว ๆ ไปจะตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ซึ่งส่วนมากมักจะเป็นพนักงานของบริษัทหรือโรงงานอุตสาหกรรมเดียวกัน การชำระเบี้ยประกันชีวิต นายจ้างจะเป็นผู้ชำระเบี้ยประกันชีวิตหรือนายจ้างและลูกจ้างจะช่วยกันชำระเบี้ยประกันชีวิตก็ได้ นอกจากนี้จะมีการตรวจสุขภาพหรือไม่ก็ได้

การพิจารณารับประกันชีวิต ใช้หลักการพิจารณาความเสี่ยงภัยของบุคคลในกลุ่มทั้งหมดด้วยอัตราเฉลี่ย ไม่ว่าจะ เป็น อายุ เพศ หน้าที่การงานหรือจำนวนเงินเอาประกันภัย โดยจะ

คำนวณออกมาเป็นอัตราเบี้ยประกันชีวิตกลุ่ม มีค่าใช้จ่ายในการรับประกันหลาย ๆ อย่างต่ำลง จึงทำให้มีผลดีและมีส่วนทำให้เบี้ยประกันภัยโดยส่วนรวมต่ำกว่าการประกันชีวิตรายบุคคล

โดยทั่วไป การประกันชีวิตกลุ่มที่นิยมมากที่สุดในขณะนี้ คือ การประกันชีวิตประเภท กำหนดระยะเวลา 1 ปี โดยผู้ถือกรมธรรม์สามารถต่ออายุกรมธรรม์ได้ปีต่อปี²

ลักษณะของการประกันชีวิตประเภทกลุ่ม คือ

1. กรมธรรม์จะมีฉบับเดียว เนื่องจากในการประกันชีวิตกลุ่ม ผู้ถือกรมธรรม์มักจะเป็นนายจ้างหรือเจ้าของธุรกิจ ซึ่งจะเป็นผู้ชำระเบี้ยประกันโดยส่วนใหญ่ กรมธรรม์ประกันชีวิตจึงจะออกให้ผู้ถือกรมธรรม์เพียงฉบับเดียว เรียกว่า กรมธรรม์หลัก (Master Contract) ส่วนลูกจ้างหรือพนักงานซึ่งเป็นสมาชิกผู้เอาประกันภัยกลุ่มนั้น ๆ จะได้ใบรับรอง (Certificate) การร่วมทำประกันชีวิตกลุ่มไว้เป็นหลักฐานเป็นรายบุคคลไป การติดต่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทุกอย่างเกี่ยวกับกรมธรรม์ บริษัทจะทำการติดต่อโดยผ่านทางนายจ้าง หรือผู้เอาประกันภัยแต่ละคน
2. เบี้ยประกันภัยอัตราเดียว การพิจารณารับประกันชีวิตกลุ่มจะพิจารณาจากจำนวนเงินเอาประกัน อายุ เพศ และหน้าที่การงานของบุคคลโดยเฉลี่ยออกมาเป็นอัตราเดียว และใช้อัตราเบี้ยประกันภัยนี้กับบุคคลในกลุ่ม การพิจารณาเบี้ยประกันภัยกลุ่มจะมีการพิจารณาใหม่ทุก ๆ รอบปีกรมธรรม์
3. ไม่ต้องมีการตรวจสุขภาพ โดยปกติทั่วไปการประกันชีวิตกลุ่ม มักจะมีการตรวจสุขภาพสำหรับผู้กรอกใบสมัครทำประกันชีวิตภายในเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งส่วนใหญ่จะกำหนดไว้ประมาณ 30 วัน สำหรับผู้ที่มีจำนวนเงินเอาประกันภัยสูง จะต้องกรอกใบแถลงสุขภาพประกอบใบสมัครอีกทีหนึ่ง
4. การกำหนดจำนวนเงินเอาประกันภัย มักจะกำหนดตายตัวเท่ากันหมด หรือแบ่งออกเป็น 2-3 ระดับเท่านั้น โดยพิจารณาตามความเหมาะสมจากตำแหน่งหน้าที่การงาน หรือระดับของเงินเดือนเป็นหลัก สมาชิกในกลุ่มไม่สามารถเลือกจำนวนเงินเอาประกันตามใจชอบ
5. มีเงินคืนตามประสบการณ์ ในกรณีที่กลุ่มมีประวัติในการเรียกร้องค่าสินไหมไม่เกินเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในปีที่ผ่านมา การประกันชีวิตบางกลุ่มอาจมีการคืนเงินบางส่วนแก่ผู้ถือกรมธรรม์ โดยอาจจะทำการหักกับเบี้ยประกันภัยในปีต่อไป และหากประสบการณ์ไม่ดี ก็อาจจะมีการเพิ่มเบี้ยประกันภัยในปีต่อไปก็ได้เช่นกัน³

² คณะกรรมการประกันภัยกลุ่ม , การประกันชีวิตกลุ่ม, สมาคมประกันชีวิตไทย, เอกสารเผยแพร่.

³ ประกันชีวิตและวินาศภัย, มาทำความเข้าใจการประกันชีวิตกลุ่มกันเถอะ, ประชาชาติธุรกิจ, 2534, หน้า 16.

การประกันชีวิตในธุรกิจประกันชีวิตมีหลายแบบ ทั้งนี้ เพื่อประยุกต์ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เอาประกันชีวิต โดยจะมีแบบการประกันชีวิตขั้นพื้นฐานอยู่ 4 แบบ ดังนี้

1. การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา (Term Life Insurance)

การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา คือ การประกันที่บริษัทประกันสัญญาว่าจะจ่ายเงินซึ่งเอาประกันไว้ให้ผู้รับประโยชน์ ถ้าหากผู้เอาประกันถึงแก่กรรมภายในเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา ตามกรมธรรม์ฉบับนี้ จะให้ความคุ้มครองในเวลาอันจำกัด ถ้าผู้เอาประกันภัยถึงแก่กรรมในระยะเวลาของสัญญา ระยะเวลาของสัญญาฉบับนี้อาจจะสั้นเพียง 1 ปี ซึ่งโดยปกติการประกันชีวิตแบบนี้ สัญญาอาจจะเป็น 5 ปี 10 ปี 15 ปี 20 ปี เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เอาประกันเปลี่ยนแปลงสัญญาเป็นการประกันชีวิตแบบอื่น ๆ

ถ้าสัญญาในระยะเวลา (10,15,20 ปี) ผู้เอาประกันจะต้องชำระเบี้ยประกันเพิ่มขึ้นทุกครั้งที่มีการต่อสัญญา เพราะอัตราการตายของผู้มีอายุมากจะสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อย และเป็นระยะที่ค่าต้นทุนแห่งการประกันภัยสูงอีกด้วย ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาเป็นการประกันความไม่แน่นอนอย่างแท้จริง ซึ่งการประกันแบบชั่วคราวนี้ มีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ

1. สิทธิขอแปลงสัญญา (Convertability)
2. สิทธิขอต่ออายุสัญญา (Renewability)

สิทธิขอแปลงสัญญา (Convertability) มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ถ้าถือสัญญาใหม่มีผลบังคับในวันที่ขอแปลงสัญญา อัตราเบี้ยประกันที่ผู้เอาประกันต้องจ่าย คือ อัตราที่คำนวณจากอายุผู้เอาประกันในขณะนั้น กรมธรรม์ก็จะมีเงื่อนไขตามที่ได้ตกลงกันใหม่ ส่วนเงินสำรองประกันชีวิต (ถ้ามี) อยู่ในกรมธรรม์ก็อาจใช้เป็นเบี้ยประกันที่ผู้ประกันจะต้องจ่ายตามสัญญาใหม่ได้ด้วย แต่โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว การประกันแบบชั่วระยะเวลานี้ ไม่นิยมการเก็บเงินสำรองประกันชีวิต ทำให้เงินสำรองประกันชีวิตมีไม่มาก การแปลงสัญญาโดยเสียเบี้ยประกันวิธีนี้เรียกว่า วิธีแปลงสัญญาบังคับ
2. ถ้าเป็นสัญญาให้มีผลย้อนหลัง โดยเริ่มตั้งแต่วันที่สัญญาการประกันแบบชั่วระยะเวลาเดิมมีผลบังคับ ความคุ้มครองตามสัญญาใหม่ที่คำนวณจากอายุของผู้เอาประกันของกรมธรรม์แบบถาวร นับตั้งแต่วันที่สัญญาเดิมมีผลบังคับ⁴

⁴ สุธรรม พงศ์สารานู และคณะ, หลักประกันชีวิต, กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2528, หน้า 93.

สิทธิของการต่ออายุสัญญา (Renewability) การต่ออายุของสัญญาสำหรับการประกันแบบชั่วระยะเวลาหนึ่ง จะต่ออายุของสัญญาได้เท่ากับอายุของสัญญาฉบับเดิม ถ้าสัญญาที่ทำไว้กับบริษัท 5 ปี ก็ต่ออายุได้ 5 ปี ผู้เอาประกันจะขอต่ออายุของสัญญา ส่วนการออกกรมธรรม์อาจออกกรมธรรม์ใหม่หรือบางบริษัทจะใช้กรมธรรม์เดิมแต่ทำการสลักหลังให้ การขอต่อสัญญานี้ผู้เอาประกันต้องยื่นคำขอเป็นลายลักษณ์อักษรต่อบริษัทในเวลาใดเวลาหนึ่งก่อนที่สัญญาฉบับเดิมจะครบอายุ

นอกจากนี้แบบของการประกันแบบชั่วระยะเวลา (Type of Term Insurance) ยังมีหลายแบบไว้ให้ผู้เอาประกันได้เลือกแบบที่ต้องการ ซึ่งแต่ละแบบมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

(1) *Single - year term policies* เป็นกรมธรรม์ที่บริษัทสัญญาจะจ่ายเงินที่เอาประกัน ถ้าผู้เอาประกันตายภายในหนึ่งปีของการเอาประกัน

(2) *Five year term policies* เป็นกรมธรรม์ที่บริษัทประกันสัญญาจะจ่ายเงินที่เอาประกัน ถ้าผู้เอาประกันเสียชีวิตภายใน 5 ปี ของระยะเวลาที่เอาประกัน⁵

(3) *Straight term policies* กรมธรรม์นี้ให้ผู้เอาประกันระบุระยะเวลาสิ้นสุดของกรมธรรม์ไว้แน่นอน และคิดอัตราเบี้ยประกันคงที่ตลอดไป

(4) *Long term policies* บริษัทประกันชีวิตกำหนดอายุของสัญญา เมื่อผู้เอาประกันถึงกำหนดที่ต้องการ

(5) *Renewable term policies* กรมธรรม์ประเภทนี้จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้เอาประกันตามระยะที่กำหนดไว้ เมื่อครบแล้วผู้เอาประกันจะต่ออายุกรมธรรม์ก็ได้ถ้าต้องการ โดยบริษัทอาจคิดอัตราเบี้ยประกันเพิ่มขึ้น เพราะผู้เอาประกันมีอายุสูงขึ้น

(6) *Convertible term policies* กรมธรรม์ประเภทนี้ผู้เอาประกันมีสิทธิขอแปลงเป็นกรมธรรม์ประกันชีวิตแบบถาวรได้ โดยกระทำตามกำหนดของบริษัทที่ได้วางไว้

(7) *Decreasing term policies* กรมธรรม์แบบนี้ความคุ้มครองที่ผู้เอาประกันจะได้รับไม่เท่ากันตลอดไป มีแต่จะลดลงเรื่อย ๆ เช่น ถ้าผู้เอาประกันได้ขอทำประกันไว้สำหรับระยะเวลา 10 ปี ถ้าผู้เอาประกันเสียชีวิตลง ทางบริษัทจะจ่ายเงินค่าชดเชยให้ตามที่ผู้ขอเอาประกันเสียชีวิตในปีใด ซึ่งค่าชดเชยในการเสียชีวิตในปีที่ 2 จะน้อยกว่าการเสียชีวิตในปีที่ 1 และค่าชดเชยในการเสียชีวิตในปีที่ 3 จะน้อยกว่าปีที่ 2 เป็นต้น⁶

⁵ Mark S. Dorfman, *Introduction Risk Management and Insurance*, New Jersey : Prentice-Hall International, Inc., 1989, p. 282.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 283.

2. การประกันชีวิตแบบตลอดชีพ (Whole Life Insurance)

การประกันชีวิตแบบตลอดชีพ คือ การประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิตสัญญาว่าจะจ่ายจำนวนเงินซึ่งเอาประกันไว้ให้กับผู้รับประโยชน์ เมื่อผู้เอาประกันถึงแก่กรรม โดยไม่คำนึงว่าความมรณะจะเกิดขึ้นเมื่อใด เบี้ยประกันอาจชำระชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือตลอดชีพ แล้วแต่จะตกลงกัน

ลักษณะของการประกันชีวิตแบบตลอดชีพ

1. บริษัทจะจ่ายเงินที่เอาประกันให้เมื่อผู้เอาประกันถึงแก่กรรม
2. ไม่กำหนดขอบเขตของอายุสัญญาไว้อย่างชัดเจน
3. ให้ความคุ้มครองแก่ผู้เอาประกันตลอดชีวิต
4. ให้ประโยชน์ในด้านความคุ้มครองมากกว่าในด้านการสะสมทรัพย์

โดยแบบต่างๆ ของการประกันชีวิตแบบตลอดชีพ (Whole Life Insurance) สามารถแสดงได้ดังนี้

(1) การประกันตลอดชีพชำระเบี้ยประกันตลอดชีวิต (Ordinary Life Insurance) ผู้เอาประกันต้องชำระเบี้ยประกันไปจนถึงปีที่ตนเสียชีวิต หรือในทางปฏิบัติเมื่อผู้เอาประกันประกันได้ 3 ปีแล้ว ผู้เอาประกันจะยุติชำระเบี้ยประกันเมื่อใดก็ได้ โดยการแปรสภาพกรมธรรม์เป็นกรมธรรม์ใช้เงินสำเร็จ มีผลทำให้ผู้เอาประกันได้รับความคุ้มครองตามกรมธรรม์อยู่ แต่ทุนประกันที่ได้รับในกรณีเสียชีวิตจะลดลงตามส่วน

(2) แบบจำกัดระยะเวลาชำระเบี้ยประกัน (Limited Payment Life Insurance) หมายความว่า ผู้เอาประกันไม่ต้องชำระเบี้ยประกันตลอดชีพ แต่จะชำระในเวลาที่จำกัด หรืออาจกำหนดอายุสูงสุดที่จะต้องชำระเบี้ยประกัน หลังจากนั้นไม่ต้องชำระเบี้ยประกัน ซึ่งเป็นผลดีแก่ผู้เอาประกันไม่ต้องส่งเบี้ยประกันจนตลอดชีวิต แต่ยังคงได้รับความคุ้มครองเต็มตามกรมธรรม์ แต่เบี้ยประกันประเภทนี้จะแพงกว่าเบี้ยประกันประเภทแรก

(3) แบบตลอดชีพแปรสภาพได้ (Convertible Whole Life Insurance) การประกันแบบนี้เป็นการทำประกันไว้เพื่อคนอื่น ผู้เอาประกันไม่มีโอกาสได้ใช้เงินเอง ผู้เอาประกันได้รับความคุ้มครองสูง ชำระเบี้ยประกันในอัตราต่ำ การประกันแบบตลอดชีพแปรสภาพได้นี้ เป็นการประกันแบบตลอดชีพจำกัดระยะเวลาชำระเบี้ยประกัน จากนั้นจะแปรสภาพเป็นการประกันแบบสะสมทรัพย์ ซึ่งมีอัตราเบี้ยประกันสูงกว่าแบบตลอดชีพ

(4) การประกันชีวิตร่วม (Joint Life Insurance) เป็นการประกันชีวิตร่วมกันเกินกว่า 1 คน ในกรมธรรม์เดียวกัน ในทางปฏิบัติไม่ควรเกิน 4 คน โดยผู้รับประกันจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่ง

ให้ เมื่อผู้เอาประกันคนหนึ่งถึงมรณะ การประกันแบบนี้ไม่เป็นที่นิยมมากนัก เหมาะสำหรับธุรกิจที่เป็นห้างหุ้นส่วนและสามีภรรยา

3. การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (Endowment Insurance)

การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ คือ การประกันชีวิตที่บริษัทสัญญาว่าจะจ่ายจำนวนเงินที่เอาประกันไว้ให้กับผู้รับประโยชน์ หากผู้เอาประกันถึงแก่กรรมภายในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญา หรือจ่ายให้แก่ผู้เอาประกัน เมื่อมีชีวิตรอดอยู่จนครบสัญญา

ลักษณะสำคัญของการประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ คือ มีการกำหนดระยะเวลาของสัญญาที่แน่นอน ถ้าผู้เอาประกันอยู่ครบอายุสัญญา ก็จะได้เงินซึ่งเอาประกัน แต่ถ้าเสียชีวิตลงในระหว่างที่สัญญามีผลบังคับใช้นั้น ผู้รับประโยชน์จะเป็นบุคคลที่รับเงินซึ่งเอาประกันจากบริษัท โดยทั่วไปการประกันประเภทนี้ให้ประโยชน์ในด้านการสะสมทรัพย์ และการคุ้มครอง

ลักษณะของการประกันแบบสะสมทรัพย์

การประกันแบบสะสมทรัพย์ มีความคุ้มครอง 2 แบบ คือ

1. การประกันแบบชั่วระยะเวลา (Term Insurance) คือ ข้อสัญญาที่ผู้เอาประกันจะจ่ายจำนวนเงินที่เอาประกันไว้ ถ้าผู้เอาประกันถึงแก่กรรมภายในระหว่างที่สัญญามีผลบังคับ
2. การประกันแบบสะสมทรัพย์ที่แท้จริง (Pure Endowment) คือ ข้อสัญญาที่ว่าบริษัทจะจ่ายจำนวนเงินที่เอาประกันไว้ ถ้าผู้เอาประกันถึงแก่กรรมภายในระหว่างที่สัญญามีผลบังคับ การประกันแบบนี้ผู้รับประกันต้องจ่ายเงินที่เอาประกันไว้ ⁷ไม่ว่าผู้เอาประกันจะถึงแก่กรรมหรือในระหว่างที่สัญญามีผลบังคับ จึงกล่าวได้ว่าเป็นสัญญาร่วมกันของการประกันสองแบบ คือ การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา และการประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ที่แท้จริง⁷

โดยแบบต่าง ๆ ของการประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (Type of Endowment Insurance) ที่สำคัญ ๆ มี 3 ประเภท คือ

- (1) การประกันแบบสะสมทรัพย์ทวีคูณ (Double Endowment) ซึ่งมีอัตราเบี้ยประกันค่อนข้างสูงกว่าแบบสะสมทรัพย์ธรรมดา

⁷ สุธรรม พงศ์สำราญ และคณะ, การประกันชีวิต, อังแล้ว, หน้า 99.

(2) การประกันแบบสะสมทรัพย์ร่วม (Joint Endowment) โดยจะต้องมีทุนประกันสูงและมีผู้เอาประกันมากกว่า 1 คนขึ้นไป ซึ่งเหมาะกับหุ้นส่วน เหมาะกับครอบครัวที่มีรายได้ทั้งสองคน⁸

(3) การประกันแบบสะสมทรัพย์เพื่ออนาคตของเยาวชน (Children's Deferred Endowment) มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ

- 1) ผู้เยาว์เป็นผู้เอาประกัน จึงต้องตรวจสอบสุขภาพของผู้เยาว์
- 2) ค่าเบี้ยประกันต่ำ
- 3) เป็นการดีและปลอดภัยสำหรับอนาคตของเด็ก
- 4) เป็นประโยชน์แก่เยาวชน สามารถช่วยในด้านการศึกษาและอื่น ๆ ได้ และเยาวชนมีโอกาสจะใช้บริการของบริษัทได้อย่างเต็มที่เมื่อโตขึ้น

4. การประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำหรือเงินรายปี (Annuity Life Insurance)

การประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำหรือเงินรายปี คือการประกันชีวิตที่บริษัทประกันสัญญาว่าจะจ่ายเงินได้ประจำหรือเงินรายปีให้แก่ผู้เอาประกันตลอดชีพ หรือชั่วระยะเวลาหนึ่ง เริ่มแต่วันที่ผู้เอาประกันไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เนื่องจากความชรา เงินรายได้ประจำหรือเงินรายปีนี้อาจจ่ายเป็นรายปี รายครึ่งปี หรือรายเดือนก็ได้แล้วแต่จะตกลงกัน

การประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำหรือเงินรายปี⁹ มีลักษณะแตกต่างจากการประกันชีวิตแบบอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้วทั้ง 3 แบบ กล่าวคือ ในการประกันชีวิตแบบอื่น ๆ เป็นการประกันชีวิตที่ให้ความคุ้มครองแก่ครอบครัวหรือผู้ที่อยู่ในอุปการะของผู้เอาประกัน เนื่องมาจากการถึงแก่กรรมก่อนถึงเวลาอันสมควรของผู้เอาประกัน เว้นแต่การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ที่แท้จริงเท่านั้น แต่การประกันแบบเพื่อความทรงชีพของผู้เอาประกัน เพื่อความคุ้มครองแก่ผู้ตัวเอาประกัน ผู้รับประโยชน์จึงได้แก่ผู้เอาประกันเอง

วัตถุประสงค์ของการประกันแบบนี้ก็เพื่อเป็นรายได้แก่ตนเองในยามชรา เมื่อไม่สามารถประกอบอาชีพได้ การที่ติดเอาประกันแบบนี้ เนื่องจากเกรงว่าความมรณะจะเกิดขึ้นช้า อันจะทำให้เกิดความยุ่งยากในการดำรงชีพ เพราะถ้ามีชีวิตอยู่หลังจากที่หมดความสามารถในการหารายได้แล้ว จะต้องกลายเป็นบุคคลที่ต้องพึ่งพิงอาศัยผู้อื่น จึงต้องสร้างความคุ้มครองแก่ตนเองโดยการสะสมทรัพย์ไว้เป็นรายเดือนในยามชราตนเอง

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 102.

โดยแบบต่าง ๆ ของการประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำหรือเงินได้รายปี (Type of Annuity Life Insurance) มีอยู่ 2 ประเภทด้วยกัน คือ

(1) การประกันแบบเงินได้ประจำจ่ายทันที (Immediate Life Insurance) บริษัทจะให้เงินได้ประจำงวดแรก ทันทีที่กระทำสัญญาและผู้เอาประกันได้ชำระเบี้ยประกันครบถ้วนแล้ว เบี้ยประกันที่ชำระนี้เป็นเบี้ยประกันชนิดชำระงวดเดียวส่วนการจ่ายเงินได้ประจำทางบริษัทจะจ่ายเงินงวดแรกให้เท่ากับระยะเวลาของเงินได้ประจำที่บริษัทจะพึงจ่ายแต่ละงวด เช่น สัญญาจ่ายเงินให้ประจำเป็นเดือน บริษัทก็จะจ่ายเงินได้ประจำงวดแรกเมื่อสิ้นระยะ 1 เดือน นับตั้งแต่วันที่สัญญาามีผลบังคับ เป็นต้น

(2) การประกันแบบเงินได้ประจำไม่จ่ายทันที (Deferred Life Annuity) เป็นเงินได้ประจำไม่จ่ายทันที คือการประกันที่ผู้เอาประกันจะจ่ายเบี้ยประกันงวดเดียวให้ครบจำนวนในวันที่เขาทำสัญญา บริษัทจะนำเบี้ยประกันไปลงทุน ผู้เอาประกันจึงเสียเบี้ยประกันทั้งสิ้นน้อยกว่าการประกันแบบเงินได้ประจำจ่ายทันที

ภาคผนวก ค.

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเบื้องต้นและวิธีการสุ่มตัวอย่างครัวเรือน
ของธนาคารแห่งประเทศไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถาม
การออมของภาคครัวเรือน
ปี 2535/36

โปรดกรอกข้อความ/ตัวเลขลงในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ส่วนที่หนึ่ง ข้อมูลทั่วไป

1. เพศของหัวหน้าครอบครัว ชาย หญิง
(หัวหน้าครอบครัวหมายถึง บุคคลที่หัวหน้าครอบครัวยกย่องให้เป็นหัวหน้า ซึ่งอาจเป็นผู้ดูแลการเงินของทั้งครอบครัวหรือไม่ก็ได้)
2. อายุของหัวหน้าครอบครัว _____ ปี
3. ระดับการศึกษาของหัวหน้าครอบครัว ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา
 อุดมศึกษา อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____
4. ที่อยู่ ในเขตเทศบาล นอกเขตเทศบาล
5. จำนวนสมาชิกของครอบครัว (รวมหัวหน้าครัวเรือน)
(สมาชิกของครอบครัวคือ บุคคลที่อยู่หรือบริโภคร่วมกัน หรือมีความสัมพันธ์กันทางสายโลหิต)
  - 5.1 ที่มีรายได้และอาศัยอยู่ด้วยกัน _____ คน
  - 5.2 ที่มีรายได้แต่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน _____ คน
  - 5.3 ที่ไม่มีรายได้ ทั้งที่อาศัยและไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน
(แต่ครอบครัวมีการรับผิดชอบค่าใช้จ่าย) _____ คน
6. อาชีพหลักของครอบครัว (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)
(อาชีพหลักของครอบครัว คืออาชีพที่ทำรายได้มากที่สุดให้กับครอบครัว)

☐ เกษตรกรรม	☐ ข้าราชการ พนักงานองค์กรของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ
☐ ค้าขาย เจ้าของกิจการ/ธุรกิจ	☐ ลูกจ้างภาคเอกชน : ลูกจ้างของบริษัท ร้านค้า
☐ รับจ้างทั่วไป	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

ส่วนที่สอง รายได้และรายจ่ายของครอบครัว

(รายได้ของครอบครัว หมายถึงรายได้รวมของสมาชิกทุกคนที่มีเงินได้ในครอบครัว ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง กำไร เงินโอน ดอกเบี้ย เงินปันผล ค่านายหน้า โบนัส ค่าล่วงเวลา รายได้ที่อยู่ในรูปสิ่งของแล้วนำมาประเมินราคาเป็นตัวเงิน ฯลฯ)

1. รายได้ของครัวเรือนทั้งครอบครัวในปี 2535 มาจากอะไรบ้าง และประมาณเท่าไร

1.1 รายได้จากกิจการเกษตร เลี้ยงสัตว์ และประมง	ปีละประมาณ	----- บาท
	ต้นทุนประมาณ	----- บาท
เก็บข้าวไว้กินและทำพันธุ์	จำนวน	----- ถัง
(ต้นทุนหมายถึง ค่าแรง ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าเช่าและดอกเบี้ย ฯลฯ)		
1.2 เงินที่ลูกหลานหรือญาติพี่น้องส่งมาให้	ปีละ	----- บาท
1.3 ค่าจ้างทั่วไป	ปีละ	----- บาท
1.4 เงินเดือนประจำ	เดือนละ	----- บาท
☐ ที่อยู่ น้ำ ฟรี	☐ อาหารฟรี	☐ ค่ารักษาพยาบาลฟรี
1.5 กำไรจากการทำธุรกิจ	เดือนละ	----- บาท
1.6 รายได้จากประกอบอาชีพอิสระ	เดือนละ	----- บาท
(เช่น ขับรถรับจ้าง ทนายความ นายจ้าง ฯลฯ)		
1.7 ดอกเบี้ยที่ได้รับ	เดือนละ	----- บาท
1.8 รายได้จากค่าเช่า	เดือนละ	----- บาท
1.9 อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____	เดือนละ	----- บาท

2. ค่าใช้จ่ายของทั้งครอบครัวในปี 2535 ประกอบด้วยอะไรบ้าง

ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค

2.1 ค่าอาหาร (ประมาณโดยใช้วันหยุดแทนก็ได้)	วันละ	----- บาท
2.2 ค่าสุราและยาสูบ	เดือนละ	----- บาท
2.3 ซื้อล็อตเตอรี่ หวย และการพนันอื่น ๆ	เดือนละ	----- บาท
2.4 ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่าเช่าบ้าน	เดือนละ	----- บาท
2.5 ค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือ ค่าอุปกรณ์การเรียน	ปีละ	----- บาท
2.6 ค่าเครื่องแต่งกาย	ซื้อปีละประมาณ	----- บาท
2.7 ค่ารักษาพยาบาล ค่ายา	โดยเฉลี่ยเดือนละ	----- บาท
2.8 ค่าน้ำมัน ค่ารถโดยสาร	เดือนละ	----- บาท
2.9 ค่าซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า ทีวี เครื่องเสียง ฯลฯ	ปี 2535 จ่ายไป	----- บาท
2.10 ค่าซื้อของใช้ในครอบครัว เช่น สบู่ ยาสีฟัน ผงซักฟอก ฯลฯ	เดือนละ	----- บาท
2.11 ค่าพักผ่อนหย่อนใจ ดูภาพยนตร์ ท่องเที่ยว	เดือนละ	----- บาท

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

2.12 ค่าผ่อนส่งบ้าน หรือที่ดิน (รวมเงินต้นและดอกเบี้ย)	เดือนละ	----- บาท
2.13 ค่าผ่อนส่งรถยนต์ รถจักรยานยนต์ (รวมเงินต้นและดอกเบี้ย)	เดือนละ	----- บาท
2.14 ค่าผ่อนส่งเครื่องเรือน เครื่องใช้ไฟฟ้า (รวมเงินต้นและดอกเบี้ย)	เดือนละ	----- บาท
2.15 ค่าจ่ายคืนเงินต้นอื่น ๆ	เดือนละ	----- บาท
2.16 ค่าเบี้ยประกันชีวิต	เดือนละ	----- บาท
2.17 ส่งแชร์เป็น	เดือนละ	----- บาท
2.18 ส่งแชร์ตาย	เดือนละ	----- บาท
2.19 เงินบริจาค งานบุญต่าง ๆ	เดือนละ	----- บาท
2.20 อื่น ๆ (โปรดระบุ) -----	เดือนละ	----- บาท

ส่วนที่สาม การออมทรัพย์

1. ครอบครัวยของท่านออมทรัพย์ไว้เท่าใด (ยอดคงเหลือในปัจจุบัน)

1. เงินฝากธนาคารพาณิชย์ และธนาคารออมสิน	----- บาท
2. เงินฝาก ธ.ก.ส. (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์)	----- บาท
3. เงินฝากและค่าน้ำของสหกรณ์ออมทรัพย์ เครดิตยูเนียน สหกรณ์การเกษตร	----- บาท
4. ส่งเบี้ยกรมธรรม์มานาน ----- ปี	ปีละ ----- บาท
5. เงินสะสมส่งเข้ากองทุนเลี้ยงชีพมานาน ----- ปี	ปีละ ----- บาท
6. ให้คนอื่นกู้	----- บาท
7. ถือน้ำในในตลาดหลักทรัพย์ (ตามมูลค่าปัจจุบัน)	----- บาท
8. อื่น ๆ (โปรดระบุ) -----	----- บาท

2. ท่านออมทรัพย์ไว้โดยมีวัตถุประสงค์อะไร (โปรดเลือกข้อที่สำคัญที่สุด 2 ข้อ)

☐ กินดอกเบี้ย	☐ เก็บไว้ใช้เวลาเจ็บป่วยหรือยามชรา
☐ เพื่อการศึกษาของตนเองหรือลูกหลาน	☐ เพื่อเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ
☐ เพื่อซื้อสินทรัพย์อื่น ๆ เช่น บ้าน ที่ดิน และรถยนต์เป็นต้น	
☐ เพื่อกิจกรรมทางศาสนาหรือประเพณี เช่นงานบุญ ทอดกฐิน แต่งงาน ฯลฯ	
☐ เพื่อเป็นหลักประกันในการกู้เงิน	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) -----

3. ถ้าท่านไม่ได้ออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน เป็นเพราะสาเหตุใด

(สถาบันการเงิน หมายถึง หน่วยงานหรือองค์กรภายใต้การกำกับดูแลของทางการที่รับฝากเงินจากประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ หรือหน่วยงานที่ให้กู้เงินแก่ประชาชน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารของรัฐ(หมายถึงธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์(หมายถึง บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์) บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมและโรงรับจำนำ)

☐ ไม่มีเงินเหลือฝาก	☐ สถาบันการเงินอยู่ไกล	
☐ ขั้นตอนการฝากเงินยุ่งยาก ไม่กล้าใช้บริการ		
☐ ชอบใช้การอื่นมากกว่า ดังต่อไปนี้		
☐ ถือน้ำเงินสด	☐ เล่นแชร์	☐ ซื้อทองคำ เครื่องประดับ ของมีค่า
☐ ซื้อที่ดินหรือบ้าน	☐ เล่นหุ้น	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) -----

ส่วนที่สี่ สินทรัพย์และหนี้สิน

(สินทรัพย์ของครัวเรือน ประกอบด้วย สินทรัพย์ทางการเงินและสินทรัพย์อื่น ๆ สินทรัพย์ทางการเงิน หมายถึงเงินฝาก หุ้น หุ้นกู้ ตั๋วสัญญาใช้เงิน พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ หน่วยลงทุนของกองทุนรวมใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้น เงินให้กู้ยืมและเงินส่งแชร์เป็น เป็นต้น สินทรัพย์อื่น ๆ ประกอบด้วย สิ่งของเครื่องใช้ทั้งที่เคลื่อนที่ได้และเคลื่อนที่ไม่ได้ ที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 1 ปีขึ้นไป เช่น บ้าน ที่ดิน รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ เป็นต้น หนี้สิน หมายถึง เงินกู้ยืม เงินที่ค้างชำระจากการซื้อสินค้าเงินผ่อน การจำนำ การจำนอง และเงินส่งแชร์ตาย เป็นต้น)

1. ท่านมีสินทรัพย์อะไรบ้าง

1. บ้าน	จำนวน	_____	หลัง
2. ดึกแถว/อาคารชุด	จำนวน	_____	ห้อง
3. ที่ดิน	จำนวน	_____	ไร่
4. รถยนต์ (รวมทั้งรถกระบะ)	จำนวน	_____	คัน
5. สินทรัพย์อื่น ๆ (กรุณาเลือกรายการที่ท่านมี)			
☐ รถอีแต๋น	☐ ซ้ำง ม้า โค(วัว) กระบือ(ควาย)		
☐ ทองคำ และอัญมณี	☐ ที่วี	☐	ของมีค่าอื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

2. ท่านเป็นหนี้ใครบ้าง (ยอดหนี้สินในปัจจุบัน)

1. ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารออมสิน	_____	บาท
2. ธ.ก.ส. (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ฯ)	_____	บาท
3. นายทุนเงินกู้	_____	บาท
4. สหกรณ์ออมทรัพย์ เครดิตยูเนียนและสหกรณ์การเกษตร	_____	บาท
5. โรงรับจำนำ สถานธนาณูเคราะห์ สถานธนาณูบาล	_____	บาท
6. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ฯ	_____	บาท
7. สวัสดิการหรือที่ทำงาน	_____	บาท
8. บริษัทที่ขายสินค้าเงินผ่อน	_____	บาท
9. อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____	_____	บาท

3. ถ้าท่านไม่ได้กู้ยืมจากสถาบันการเงิน เป็นเพราะอะไร (กรุณาเลือก 2 รายการ)

☐ กู้ยืมจากที่อื่นง่ายและสะดวกกว่า	☐ กู้จากที่อื่น ๆ ได้เงินมากกว่า
☐ ไม่กล้าขอกู้จากสถาบันการเงิน	☐ ไม่มีหลักประกัน
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____	

ส่วนที่ห้า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ในหมู่บ้านหรือหน่วยงานของท่านมีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ หรือเครดิตยูเนียนหรือไม่

กลุ่มออมทรัพย์ คือ กองทุนที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระดมทุนในท้องถิ่นที่ระจัดกระจายให้เข้าเป็นกลุ่มก้อน สำหรับนำไปลงทุนประกอบอาชีพและสนับสนุนกิจกรรมต่อเนื่องทั้งด้านการผลิต การตลาด และการพัฒนาองค์กรของประชาชน โดยอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย

เครดิตยูเนียน คือ องค์กรของคนะบุคคลผู้รู้จักคุ้นเคยกันที่จัดตั้งในชุมชน หรือสถานประกอบการเดียวกัน เพื่อร่วมกันดำเนินการให้บริการสมาชิก โดยการออมทรัพย์ไว้ด้วยกันตามความสามารถเป็นประจำสม่ำเสมอ สำหรับให้สมาชิกที่มีความจำเป็นกู้ยืมหรือใช้เป็นทุนประกอบอาชีพ หรือเพื่อสวัสดิการของครอบครัว โดยไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ องค์กรของคนะบุคคลที่เป็นผู้มีรายได้ประจำและประกอบอาชีพในหน่วยงานเดียวกัน จัดตั้งขึ้นเพื่อร่วมกันดำเนินการให้ สำหรับสมาชิกที่มีความจำเป็นกู้ยืม หรือเพื่อสวัสดิการของครอบครัว โดยจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล และประกอบด้วยคณะผู้จัดตั้งไม่น้อยกว่า 10 คน ยื่นคำขอจดทะเบียน ต่อนายทะเบียนกลุ่มออมทรัพย์)

- ปัจจุบันมีอยู่แล้ว

กลุ่มออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์

เครดิตยูเนียน

- เคยมี แต่ในปัจจุบันไม่มีแล้ว

กลุ่มออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์

เครดิตยูเนียน

- ไม่เคยมีมาก่อน

กลุ่มออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์

เครดิตยูเนียน

2. ถ้าท่านการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ เครดิตยูเนียน ในหมู่บ้านหรือหน่วยงานของท่าน ท่านได้เข้าร่วมหรือไม่ เพราะเหตุใด

เข้าร่วมใน _____

เพราะ _____

ไม่ได้เข้าร่วมใน _____

เพราะ _____

3. ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการออมทรัพย์

วิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบ *Stratified Two-Stage Sampling* ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเลือกตัวอย่างขั้นตอนที่หนึ่ง

ใช้วิธี *Stratified Random Sampling* คือ แผนการเลือกตัวอย่างจากประชากรที่มีการแบ่งหน่วยต่าง ๆ ในประชากรออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามลักษณะบางอย่าง เช่น แบ่งห้องที่ออกเป็นในเขตเทศบาลกับนอกเขตเทศบาล แบ่งนักท่องเที่ยวนอกเป็นกลุ่ม ๆ ตามสัญชาติ เป็นต้น แล้วเลือกตัวแทนของประชากรย่อย (sub-population) ในแต่ละกลุ่มขึ้นจำนวนหนึ่ง เพื่อเป็นตัวอย่างในการสำรวจ

วิธีการแบ่งตัวอย่างออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามลักษณะบางอย่าง เรียกว่า Stratification และแต่ละกลุ่มของประชากรที่แบ่งออกไป เรียกว่า stratum

หลักสำคัญในการใช้ Stratification คือ พยายามแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่ม ๆ หรือ stratum โดยคำนึงให้แต่ละกลุ่มหรือ stratum ประกอบไปด้วยหน่วยที่มีความคล้ายคลึงกันมากที่สุด แต่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มมากที่สุด โดยในการศึกษารั้งนี้ ให้กลุ่มจังหวัดในแต่ละภาคเป็น stratum ยกเว้นภาคกลาง ได้มีการแยกตอนพิเศษ (กรุงเทพมหานคร สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สมุทรปราการ) ออกมาเป็นอีก 1 stratum รวมเป็น 5 stratum คือ ตอนพิเศษ ภาคกลาง (ยกเว้นตอนพิเศษ) ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ซึ่งได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 180 ชุมชุมอาคาร/หมู่บ้าน ซึ่งกระจายไปตามภาคและเขตการปกครอง

2. การเลือกตัวอย่างขั้นที่สอง

เป็นการเลือกครัวเรือนสามัญส่วนบุคคลตัวอย่างจากขั้นตอนที่หนึ่ง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ *Systematic Random Sampling* คือวิธีการเลือกตัวอย่างที่เลือกเลขสุ่มขึ้นมาเพียงตัวเดียว โดยมักจะเลือกจากการใช้ตารางเลขสุ่ม เลขสุ่มที่เลือกขึ้นมาเรียกว่า Random start หรือ R

โดย R จะมีค่าระหว่าง 1 ถึง N หรือ I เมื่อ

N = จำนวนหน่วยทั้งหมดในประชากร

n = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ

N = I ซึ่งเรียกกันว่า Sampling interval

โดยที่ $1 < R < I$ และหน่วยที่ตกเป็นตัวอย่าง คือ หน่วยที่

$R, R+I, R+2I, \dots, R+(n-1)I$

โดยกำหนดขนาดครัวเรือนตัวอย่างเป็นดังนี้

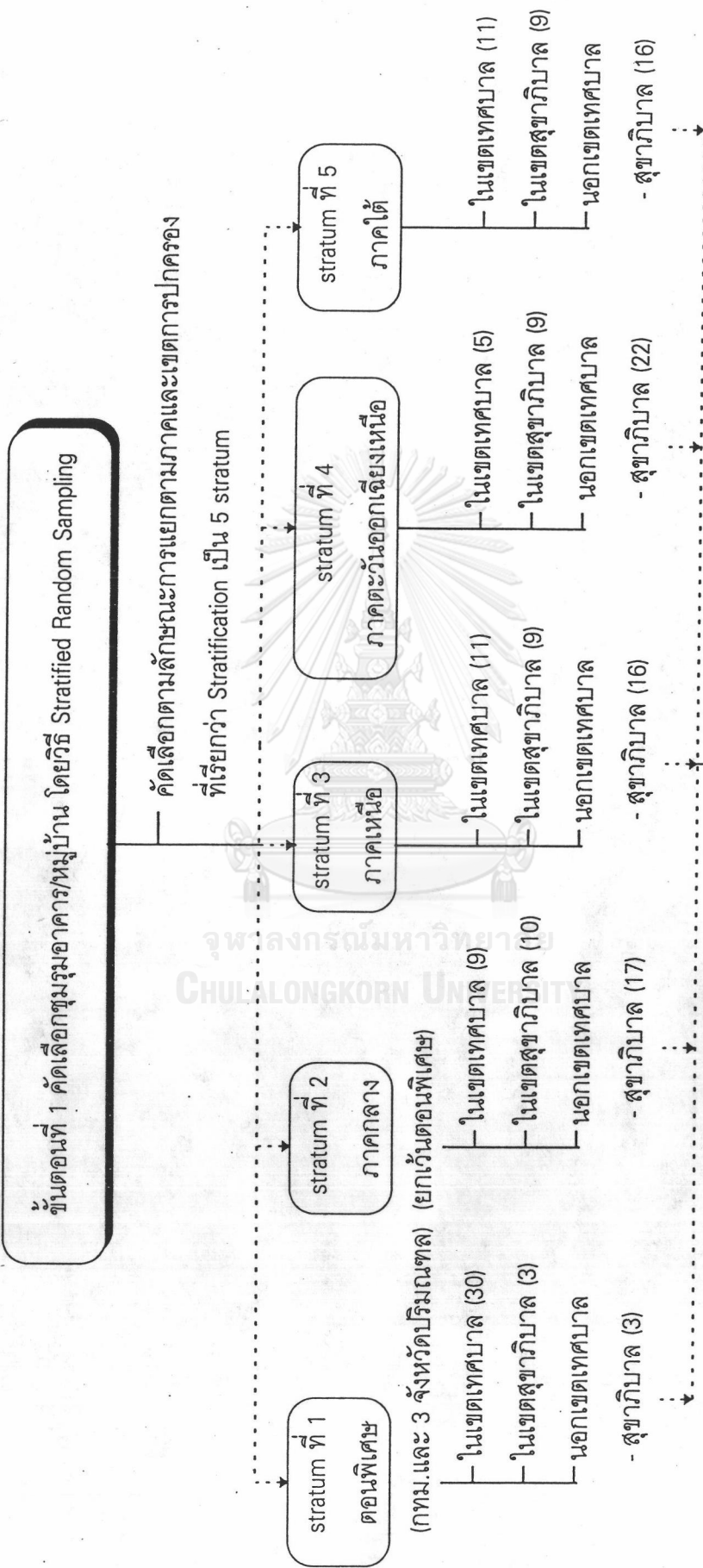
- 1) ในเขตเทศบาล : กำหนด 10 ครัวเรือนต่อชุมชนอาคาร
- 2) ในเขตสุขาภิบาล : กำหนด 10 ครัวเรือนต่อหมู่บ้าน
- 3) นอกเขตเทศบาล-สุขาภิบาล : กำหนด 10 ครัวเรือนต่อหมู่บ้าน

ได้จำนวนครัวเรือนสามัญส่วนบุคคลทั้งสิ้น 1,800 ครัวเรือน ซึ่งกระจายไปตามภาคและเขตการปกครอง

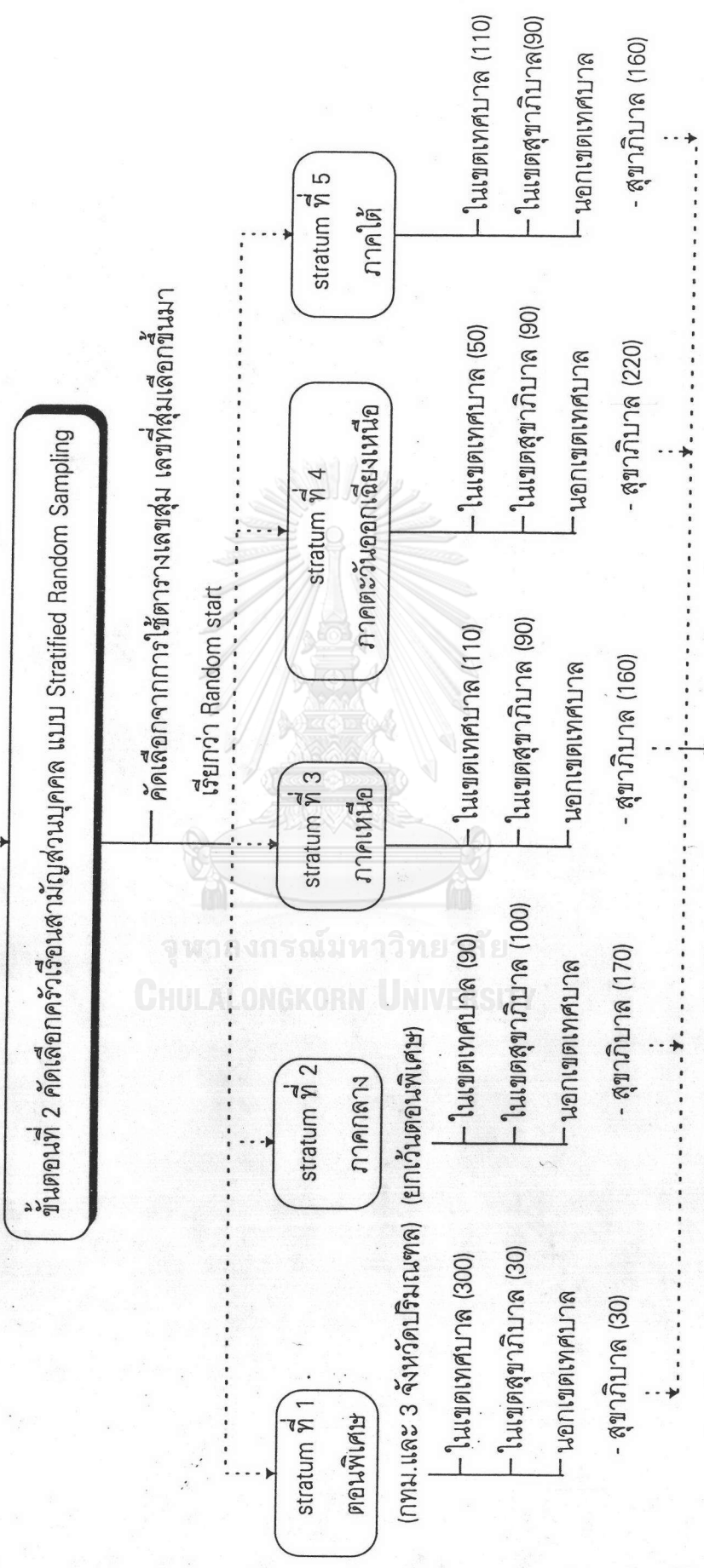
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนภาพภาคผนวก ค ที่ 1 สรุปขั้นตอนและวิธีการเลือกครัวเรือนตัวอย่างที่จะทำการศึกษา

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บขั้นตอนที่ 1 คือ จำนวนชุมชนอาคารหมู่บ้าน

แผนภาพภาคผนวก ค ที่ 1 (ต่อ)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บขั้นตอนที่ 2 คือ จำนวนครัวเรือนครัวเรือนตามัญส่วนบุคคล

ประวัติผู้เขียน

นางสาวโสภา คงธนาคมธัญกิจ เกิดเมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2515 สถานที่เกิด จังหวัด นครปฐม สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2536 เข้ารับการศึกษาในระดับปริญญาโทที่คณะ เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2537 ประสบการณ์ทำงาน เจ้าหน้าที่ ฝ่ายวิเคราะห์ข้อมูล บริษัท อุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (TPI) และตำแหน่งผู้ช่วยนักวิจัย ฝ่ายนโยบายเศรษฐกิจส่วนรวม สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY